

КУРС ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ІЗ ВЕРЕСНЯ: ВСЕ, ЩО ПРО НЬОГО ВІДОМО НАРАЗІ

З вересня 2025 року студенти українських вишів проходять обов'язкову базову загальну військову підготовку. Таку програму розробили з урахуванням досвіду провідних європейських країн. Її мета – формувати в молоді навички до військового захисту держави. Чи готові запорізькі виші до втілення програми? Як готуватимуть студентів, які перебувають за кордоном та на тимчасово окупованих територіях? Та чи відрізняватимуть з університету, якщо вони не пройдуть базової підготовки? Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи ЗНУ Олександр Гура завітав до студії програми «Акценти» телеканалу «МТМ», аби відповісти на ці питання.

– З вересня студенти мають проходити обов'язкову базову загальну військову підготовку. Кого це стосується?

– У червні вийшла постанова Кабміну України № 734. Вона затвердила положення, де йдеться про основні принципи організації цієї підготовки. Зокрема, що її проходять усі здобувачі освіти чоловічої статі, які навчаються за денною та дуальною формою навчання. Дівчата її проходять за бажанням. На сьогодні ми очікуємо початок теоретичного навчання. Це – 1 вересня 2025 року. Завершення його буде в 2026 році. Саме тоді розпочнеться другий етап – безпосередньо практична підготовка. Це буде після завершення навчального року, тобто влітку. На сьогодні, крім постанови, одним із нормативних актів є затверджена Типова програма базової військової загальної підготовки, узгоджена з Міноборони. Відповідно до неї підготовка ділиться на два складники. Перший – це теоретичний аспект, який, зокрема, стосується ЗВО. І він охоплює термін, або обсяг навчання, три кредити – 90 годин. І 7 кредитів або 210 годин, упродовж яких здобувач освіти після теоретичного курсу має пройти базову практичну підготовку поза межами закладу вищої освіти. Тобто це мають бути військові підрозділи, організації, де забезпечать таку практичну підготовку.

– Ці теоретичні 90 годин – хто їх викладатиме? Як це відбуватиметься в самих вишах?

– Акцент робиться на тому, що ЗВО або домовляється з певною структурою, з іншим закладом освіти, які здійснюватимуть теоретичну підготовку, або ж організовує її на своїй базі. 90 годин – це три кредити. І в них практичний складник, який пов'язаний з формуванням певних умінь, становить усього 24 години. Все інше – це теоретичні аспекти, тих чи інших напрямів підготовки.

– Тобто ця теоретична частина теж включає практичні заняття?

– Абсолютно. А потім ще окремо чисто 210 практичних годин. Знову ж, аналогічні напрями підготовки. Якщо теоретична підготовка включає психологічні теми, на неї відведена певна кількість годин, із яких одна, наприклад, практична, де психологи зможуть показувати певні механізми роботи з клієнтом. Далі йде, наприклад, технічна підготовка, та ж сама вогнева – вона найбільший складник у теоретичній підготовці. Це – тир, де здобувач освіти має навчитись володіти зброєю і стріляти.

– Ви шукаєте викладача чи ви готуєте в себе його? І хто буде цього викладача читати? Чи це будуть запрошені з Міноборони фахівці?

– Якщо ми говоримо про наш Запорізький національний університет, то своїх студентів вчитимемо на нашій базі. Обсяг студентів значний, умовно це близько тисячі осіб, тому ми маємо розуміти, в яких семестрах відбуватиметься підготовка. Ми усвідомлюємо, що треба вирішити низку питань. Це й кадрове питання, матеріально-технічне забезпечення та підготовка методичних рекомендацій. У нашому закладі освіти є відповідний норма-

тивний акт. Ми створили робочу групу, яка розв'язуватиме це питання. Якщо ми з вами зробимо аналіз змісту цієї підготовки, то можна побачити, що там не обов'язково всі компоненти мають викладати військові. Тобто, там, наприклад, є фахівці із психологічної підготовки.

– Такі у вас є?

– Так. Ми можемо забезпечити цю підготовку власними фахівцями. Оскільки на своїй базі маємо вже певний досвід підготовки і військових, і саме в сфері психології. І в нас є відпрацьовані програми і фахівці, які пройшли самі цю підготовку. Зокрема, на базі ЗНУ є центр ветеранського розвитку. Ми здійснюємо підготовку, зокрема й військовослужбовців, і членів їхніх родин. Також є й тактична медицина. Сьогодні в нас працюють два факультети, де є фахівці, безпосередньо пов'язані з цим напрямом роботи.

– А тактична медицина була й до цього в програмі? Не тактична, можливо, а перша допомога?

– Так, була перша, наприклад, дисципліни пов'язані з наданням знань і вмінь саме в сфері медицини та безпеки життєдіяльності. Крім того, є дисципліна, пов'язана з радіозв'язком. До структури ЗНУ входить Інженерний навчально-науковий інститут

ми теж усвідомлюємо, що значну кількість годин ми можемо дати дистанційно. Але є певні аспекти, які мусимо лишити на офлайн. Наприклад, вогнева підготовка та її 18 годин. І це питання, яке ми будемо вирішувати.

– Через війну чимало ваших студентів перебувають за межами держави. Є ті, хто залишаються на тимчасово окупованих територіях і фізично просто не можуть прибути до Запоріжжя та взяти участь у практичній частині навчання. Це може бути, наприклад, десь за кордоном: піти в тир, позайматися і принести якусь довідку?

– Я гадаю, що ми знайдемо механізм. До речі, я гадав про наради, які ми ведемо з Міністерством освіти і науки України. І нам анонсовано, що найближчим часом теж буде зустріч, яка безпосередньо стосуватиметься роз'яснення питань взаємодії, зокрема, зі студентами на окупованих територіях. Головна ідея полягає в тому, щоб запустити певний алгоритм підготовки молоді до захисту Батьківщини. На підставі типової програми розробляємо свою програму. Це буде програма базової загальної військової підготовки Запорізького національного університету. Ми маємо її узгодити з Міністерством освіти і науки України, і, відповідно, далі вже будемо реалізувати своїми фахівцями.

У студії телеканалу «МТМ»

імені Юрія Потєбні, і є достатня кількість освітніх програм у межах цієї сфери – йдеться про радіозв'язок і його обслуговування. В нашому університеті є фахівці військові, які закінчували безпосередньо військові ЗВО. Вони теж закривають деякі напрямки, наприклад картографію, і тактичні заходи. Також ми залучатимемо фахівців поза межами університету. Ми ведемо активну роботу саме в напрямку перепідготовки військовослужбовців. Після війни буде чимало військових, яким потрібна буде додаткова професія, професійна кваліфікація. Відповідно, ми створили кваліфікаційні центри, які будуть надавати професії. Ми акредитували, наприклад, таку професію, як помічник ветерана. Тож нині тривають перемовини про залучення ветеранів до цієї справи.

– Зараз в університетах, зокрема в запорізьких, відбувається навчання в більшості дистанційно, за винятком певних днів на офлайн. Онлайн-формат для військової підготовки годиться?

– У нас не дистанційний, а змішаний формат. Він передбачає значну кількість годин у дистанційному форматі, але ми усвідомлюємо те, що є певні освітні програми, певні спеціальності, за якими неможливо здійснювати тільки дистанційну підготовку. Коли ми з вами говоримо про базову військову загальну підготовку,

– У Міноборони зазначають, що непроходження базової військової підготовки є підставою для відрахування з університету. Знову ж таки, це стосується і бюджетників, і контрактників?

– Так. Як і, наприклад, нема розмежування між закладами освіти на державні чи приватні. Усі мають проходити цю підготовку. Я думаю, що будуть певні механізми переносу цієї підготовки чи механізми компенсації. У постанові написано, хто може не проходити цю підготовку.

– Це як придатні та непридатні?

– Так, а ще є ті військовослужбовці, які були у війську, або люди мають сертифікат відповідної підготовки. Тобто я так розумію, що ми вийдемо на те, що, мабуть, будуть якісь додаткові курси, в інші якісь терміни, коли здобувач освіти, який через ті чи ті особисті питання не зміг пройти підготовку, він може її наздогнати чи надолужити десь у межах теоретичної підготовки або в межах іншого якогось часу. Ми сьогодні працюємо над створенням матеріально-технічної бази, зокрема, над питанням вогневої підготовки: як її проводити? Це має бути електронний тир. Який саме? Із якою зброєю має проходити ця підготовка? Тож роботи попереду чимало. І далі буде!

Чи важкою була зимова сесія та на що треба чекати в новому семестрі: на ці питання шукали відповіді студенти ЗНУ

У Запорізькому національному університеті розпочався 2 семестр навчального року. Тож чого чекають від нього студенти різних факультетів, на що вони налаштовані найбільше та які враження залишилися у них від зимової сесії? З цими питаннями вирішили розібратися самі здобувачі освіти. Їм слово.

Студентка юридичного факультету Єлизавета Сточ:

– Зимова сесія для мене пройшла дуже добре! Викладачі підтримували нас, завдання були цікавими, і я змогла отримати багато нових знань

і навичок. Загалом я дуже задоволена своїми результатами. У новому семестрі сподіваюся продовжити свій успішний шлях у навчанні. Також прагну взяти участь у цікавих проєктах і заходах, щоб ще більше зануритись у студентське життя. Найбільше я очікую на нові знайомства та можливості.

Студентка Економіко-правничого фахового коледжу ЗНУ Ксенія Стівляцька («Дошкільна освіта»):

– Цьогорічна зимова сесія пройшла для мене чудово. Навіть краще, ніж я того очікувала. У мене було два екзамени, тож склавши їх, я радісно

зустріла свої канікули: відпочила та підготувалась до нового навчального семестру. Тепер із новими силами й думками вриваюсь у студентське життя та навчання. Найбільше очікую від своєї навчальної практики за спеціальністю та художнього практикуму нових відкриттів. Тут ми готуємо творчі поробки та дізнаємося, як навчати цього дітей. Навчальна практика допомагає мені в спілкуванні та майбутній роботі з дітьми. Також я чекаю на нові заходи від коледжу та ЗНУ, щоб брати

Початок.
Продовження на другій шпальті

Чи важкою була зимова сесія та на що треба чекати в новому семестрі: на ці питання шукали відповіді студенти ЗНУ

Продовження. Початок на третій шпальті

в них активну участь і цим розвивати свої здібності.

Студент факультету соціології та управління Єлисей Полтавець:

– Знаєте, я ще на початку цього навчального року поставив собі за мету знайти роботу. Коли я побачив розклад моїх занять, то ледь не втратив мотивації вчитися. Я навчаюся, але вже не так добре, як раніше. Поєднувати роботу з навчанням важкувато. Водночас у моїх планах – вступ до магістратури. Загалом, навчаючись, намагаюся не ставати заруч-

були фахові дисципліни, де ми пробували створювати газету, писати казку різних жанрів журналістського тексту, аналізувати наукові роботи, шукати помилки в новинних каналах і на сайтах. Так, були складнощі, але без них ми не будемо розуміти суть професії, бо це – досвід, який дуже цінується, тож дуже важливий. Новий семестр, як нова сторінка у житті: не знаєш, що буде далі, але залюбки чекаєш на досягнення та виклики. Кожна пара, кожен проєкт – один крок до майбутніх звершень. Головне – зберігати мотивацію та віру в себе!

Студент юридичного факультету Максим Нестеренко:

– Для мене зимова сесія була важкою, як завжди. Адже мені треба було багато опрацювати матеріалу та підготуватися до іспитів. Це – мій останній семестр навчання на бакалавраті. Тому трохи сумую, бо треба готуватися до іспитів для вступу до магістратури. Однак мене на якісне навчання мотивує мрія: я знаю, що для роботи в обраній сфері мені необхідно закінчити магістратуру, без цього нікуди. Я певен, що для того, аби досягти успіху, студентам необхідно прагнення

чогось навчатися, також багато важить кмітливості, без неї ніяк не впоратись. Ще б я порадив студентам, які тількино розпочали навчання, більше спілкуватися зі старшокурсниками. Так вони отримають корисний досвід.

Студентка економічного факультету Владислава Сінішина:

– Для мене ця сесія була доволі спокійною, без несподіванок. Зокрема, не було переносів екзаменів чи ще чогось схожого, екзамени та заліки провели згідно з розкладом.

Початок нового семестру не був важким, оскільки зараз, на останньому курсі бакалаврату, в мене лише профільні предмети. Так чи так нові та старі навчальні предмети пов'язані між собою, тому мені доволі легко поринути у процес. Думаю, що після закінчення навчання зможу стати кваліфікованою фахівчиною своєї галузі.

Можливо, я не захочу зупинятися на одній спеціальності. Виходячи зі свого досвіду, я б порадила студентам молодших курсів викладатися на повну, тому що на останніх курсах це важливо, і викладачі вже будуть знати, що ви вмієте. По-друге, створіть окремих чат, у який входять кілька ваших одногрупників, із якими ви товаришуєте або частенько робите групові проєкти. Це полегшить проходження матеріалу, оскільки завжди буде в кого спитати про щось незрозуміле. Та й про допомогу із домашнім завданням не варто забувати. На парах контакуйте якомога більше з новими викладачами: так ви швидше зрозумієте, чи «ваша» це людина та чи легким буде з нею освітній процес. І не соромтеся просити допомоги у студентів старших курсів: усі ми були колись першачками.

Студентка юридичного факультету Анастасія Ненченко:

– Початок другого семестру був для мене доволі активним, тому я на сто відсотків оцінюю його як позитивний. Зокрема, таке враження в мене склалося завдяки виборам на пост голови студентської ради ЗНУ. Я б порадила усім якнайшвидше потрапити до студентської ради факультету щонайменше, бо це – великий крок до самореалізації людини. Впевнена, що надалі навчальна програма стане важчою, але і я буду занурюватись у систему глибше, тому не бачу жодних проблем. Я планую пов'язати своє життя із професією, яку обрала для навчання, тому після отримання диплома шукатиму роботу за спеціальністю. На мою думку, тим, хто обрав професію у сфері права, мають бути властиві тверезе мислення, витримка, ідеальне орієнтування у своїй справі, креативне мислення. А також – повна відсутність емпатії: такий собі «вимикач», яким людина зможе користуват-

тися, щоб розділяти особисте життя й роботу. Сама я обрала свою майбутню професію ще в дитинстві, з віком не знайшла для себе іншої спеціальності, яка так сильно б мене приваблювала. Також, на думку мого оточення, робота, в якій головними навичками має бути вміння працювати головою та говорити, – на всі сто відсотків моя.

Студентка факультету іноземної філології Дар'я Шокарева:

– Для мене початок другого семестру не був складним. Напевно, невеликі труднощі полягали лише в тому, що вже розслабилася трохи, звикла до канікул, а вони так непомітно пролетіли і знову на навчання. Але в плані знань абсолютно не складно, нічого не забулося. Крім того, в мене потужний мотиватор до навчання – бажання самовдосконалення. Особливих вимог до себе я не ставлю, але саме зберігання відповідного рівня знань і безперервне їх підвищення – дуже важливо для мене. Тому, виходячи з власного досвіду, раджу студентам-першокурсникам: намагайтеся знайомитися зі студентами, з будь-яким питанням не бійтеся звертатися до студентів старших курсів, якщо не хочете дізнатися відповідь на

потрібне питання відразу у викладача. Долучайтеся до активностей як на вашому факультеті, коледжі чи в інституті, так і до загальноуніверситетських. Університет – це не тільки про навчання. Та найголовніше, обирайте спеціальність для вступу серцем, бо, вивчаючи те, що вам справді цікаво, ви зможете досягнути значних висот.

Студент факультету соціології та управління Денис Шуть:

– Мені неважко було повертатися до навчання після зимових канікул.

Можливо, тому що я зважено підійшов до вибору спеціальності. Я довго обирав, бо вже маю освіту фахового молодшого бакалавра за спеціальністю: «Інженер програмного забезпечення». Займався різною діяльністю, зокрема волонтерством, і зрозумів, що хочу працювати в громадському секторі міста Запоріжжя. Зараз вже працюю за своїм професійним напрямком: я – співзасновник Громадської організації «Центр єдності та комунікації». Мені не важко було переключитися на іншу спеціальність,

бо я застав очний формат навчання, а також – змішаний. Так само паралельно навчався на двох спеціальностях. Я вважаю, що після коледжу варто продовжити навчання в університеті. І саме тому я впевнено можу поради всім абітурієнтам не поспішати та не слухати нікого, обирати тільки те, що подобається.

Студент факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму Данііл Семко:

– Зимова сесія не викликала великих труднощів. Трапився випадок, коли з навчального предмету була неаестетія, але, врешті-решт, це питання вирішили, і я чудово закінчив перший семестр. Другий семестр, можливо, буде для мене продуктивнішим, сповненим новими знаннями та знайомствами. Я зроблю

все, щоб також закінчити його успішно. Мої очікування на другий семестр тісно пов'язані з проведенням творчого загальноуніверситетського конкурсу «Студвесна». Я – активний студент, тому обов'язково візьму участь у ньому.

Софія Москаленко,
Аліса Островська

ником пріоритетів і тримати «work life balance».

Студентка факультету іноземної філології Поліна Петренко:

– Зимова сесія була успішною, але трішки змусила понервуватись. Я не могла набрати 60 балів з однієї дисципліни за день до початку тижня заліків, тож було багато роботи, я трішки переймалася, що буде далі, але результат виявився задовільним, і все було добре. Це була єдина проблема, а так все було чудово і 90+ балів сяяли в моєму освітньому звіті. У новому семестрі в мене з'явилися нові педагогі та дисципліни, тому гадаю, що цей семестр буде ще цікавішим і сповненим новими знаннями. Звісно, очікую найголовнішу подію другого семе-

стру – творчий конкурс «Студвесна». Я – одна з активних студенток, тому вважаю, що цей семестр буде наповнений і навчаннями, і репетиціями.

Студентка Економіко-правничого фахового коледжу ЗНУ Маргарита Ніконенко («Журналістика»):

– О, зимова сесія – це щось особливе. Цього року було дуже цікаво, бо

Стежте за новинами на офіційному сайті ЗНУ: <https://znu.edu.ua>

та в соцмережах пресслужби ЗНУ:

<https://www.facebook.com/presssluzhbaZNU>
<https://www.instagram.com/presssluzhbaznu/>
<https://t.me/presssluzhbaZNU>

Соціальні мережі Запорізького національного університету:
https://beacons.ai/official_znu